

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА

Кафедра археології, етнології та всесвітньої історії

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор

(Майя НІКОЛАЄВА)

20 » серпня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ЕКСПЕРТИЗА ПАМ'ЯТОК ІСТОРІЇ, АРХЕОЛОГІЇ ТА КУЛЬТУРИ.
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ**

Рівень вищої освіти: Другий (магістерський)

Галузь знань: 03 Гуманітарні науки

Спеціальність: 032 Історія та археологія

Освітньо-професійна програма: Історія та археологія

Робоча програма навчальної дисципліни «Експертиза пам'яток історії, археології та культури. Інтелектуальна власність» Одеса: ОНУ, 2024. 19 с.

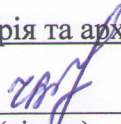
Розробники: Кушнір В'ячеслав Григорович, доктор історичних наук, доцент, професор кафедри археології, етнології та всесвітньої історії; Барський Вадим Рудольфович, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри цивільно-правових дисциплін.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри археології, етнології та всесвітньої історії

Протокол № 1 від "29" серпня 2024 р.

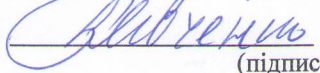
Завідувач кафедри (Олена СМІНТИНА)
(підпис) (Ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

Погоджено із гарантом ОПП «Історія та археологія»

 (Вадим ЧЕПІЖЕНКО)
(підпис) (Ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

Схвалено навчально-методичною комісією факультету історії та філософії

Протокол № 1 від "30" серпня 2024 р.

Голова НМК (Галина ЛЕВЧЕНКО)
(підпис) (Ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри _____

Протокол № ___ від "___" _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____ (_____)
(підпис) (Ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри _____

Протокол № ___ від "___" _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____ (_____)
(підпис) (Ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		очна форма навчання	заочна форма навчання
Загальна кількість: кредитів – 4 годин – 120 змістових модулів – 3	Галузь знань <u>03 Гуманітарні науки</u> (шифр і назва) Спеціальність <u>032 Історія та археологія</u> (код і назва) Спеціалізація (ї): _____ (назва) Рівень вищої освіти: <u>другий (магістерський)</u>	Обов'язкова	
		Рік підготовки:	
		1-й	1-й
		Семестр	
		2-й	2-й
		Лекції	
		20 год.	8 год.
		Практичні, семінарські	
		20 год.	4 год.
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		80 год.	108 год.
Форма підсумкового контролю: Іспит			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Курс «Експертиза пам'яток історії, археології та культури. Інтелектуальна власність» відноситься до категорії обов'язкових дисциплін для студентів другого освітньо-наукового рівня підготовки за освітньою програмою «032. Історія та археологія» галузі знань «03. Гуманітарні науки». Викладається у другому семестрі першого року навчання магістрів. В програмі передбачено 4 кредити ECTS, що становить 120 академічних годин. Програма складається з 3 змістових модулів, форма підсумкового контролю знань студентів – іспит.

Метою курсу є: формування у здобувачів знань про методики наукової атрибуції та експертизи артефактів археології, етнографії та мистецтва, практичних умінь та навичок, усвідомлення необхідності вивчення, збереження та популяризації історико-культурної спадщини як основи національної ідентичності; комплексних теоретичних знань про правове регулювання відносин, пов'язаних з охороною прав інтелектуальної власності, інституціональне забезпечення охорони прав інтелектуальної власності в Україні, а також генерування практичних навичок участі у відповідних правовідносинах або представництва інтересів їх учасників

Завдання 1. Розглянути історико-культурну спадщину як основу формування національної ідентичності. 2. Розглянути специфіку народного мистецтва, чинники, які визначали його особливості, основні тенденції розвитку. 3. Ознайомити здобувачів з технологіями виготовлення предметів домашнього вжитку, звичаєво-обрядових практик, які представляють історичну і культурну цінність. 4. Оволодіти методиками ідентифікації та експертизи археологічних артефактів, зразків народного мистецтва, літературних пам'яток. 5. Оволодіти знаннями і практичними навичками оформлення експертних висновків. 6. Ознайомити здобувачів з основними нормативно-правовими документами інтелектуальної власності. 7. Опанування системи теоретичних знань про сучасний правовий механізм охорони прав інтелектуальної власності (глобальний, регіональний, національний виміри). 8. Розуміння співвідношення джерел міжнародного та національного права у механізмі охорони прав інтелектуальної власності, тенденцій розвитку законодавства України про інтелектуальну власність в контексті глобалізації та європейської інтеграції. 9. Вивчення організаційно-правових засад набуття, реалізації та охорони прав інтелектуальної власності в Україні та форм міжнародного співробітництва з охорони прав інтелектуальної власності. 10. Генерування навичок самостійно аналізувати, тлумачити та застосовувати норми права у правовідносинах, пов'язаних з охороною прав інтелектуальної власності. 11. Формування вмінь застосовувати різні механізми захисту прав інтелектуальної власності.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних **компетентностей:**

ЗК.01 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК.02 Здатність працювати автономно.

ЗК.03 Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК.04 Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК.05 Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК.06 Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК.07 Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

СК.03 Здатність презентувати та обговорювати результати досліджень і професійної діяльності у сфері історії та археології.

СК.04 Здатність виявляти специфіку в підходах до вирішення проблем в галузі історії та археології представників різних наукових напрямів та шкіл, критично осмислювати новітні досягнення історичної науки.

СК.05 Здатність розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проекти у сфері історії, археології та/або дотичні до них міждисциплінарні проекти.

СК.08 Здатність працювати в міжнародному контексті і реалізовувати спільні проекти у сфері історії та/або археології з європейськими та євроатлантичними інституціями.

СК.10 Усвідомлення принципів академічної доброчесності та норм професійної етики.

СК.12 Здатність репрезентувати наукові історичні знання у публічній сфері, зокрема у ЗМІ, мистецтві, кіно, літературі, музеях, фестивалях, комп'ютерних іграх тощо.

Програмні результати навчання.

ПР.01 Аналізувати теоретичні та методологічні проблеми сучасної історичної науки, критично оцінювати стан проблеми та результати останніх досліджень.

ПР.03 Розробляти й реалізовувати історичні та міждисциплінарні проекти з урахуванням сучасних методологічних підходів.

ПР.04. Застосовувати у професійній діяльності у сфері історії та археології сучасні цифрові інструменти і технології для пошуку, збереження і оброблення інформації, у тому числі для виконання наукових досліджень і реалізації освітніх та інноваційних проєктів.

ПР.05. Планувати і виконувати наукові дослідження у сфері історії та археології, висувати та перевіряти гіпотези, обирати методи дослідження, аналізувати результати, обґрунтовувати висновки.

ПР.07 Зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з питань історії та/або археології до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.

ПР.10 Здійснювати професійну діяльність та експертне консультування з актуальних проблем історії та археології, міжкультурної комунікації, архівної, музейної та пам'яткоохоронної діяльності, в тому числі з урахуванням регіональної специфіки.

ПР.12 Зрозуміло та якісно репрезентувати наукові історичні знання у публічній сфері, зокрема у ЗМІ, мистецтві, кіно, літературі, музеях, фестивалях, комп'ютерних іграх тощо.

У результаті вивчення курсу здобувач вищої освіти повинен

знати: категоріально-понятійний апарат права інтелектуальної власності; систему джерел права інтелектуальної власності (глобальний, регіональний, національний виміри); порядок набуття авторських прав; форми комерціалізації авторських прав; механізми захисту авторських прав;

вміти: використовувати категоріальний-понятійний апарат права інтелектуальної власності у спілкуванні з представниками інших професійних груп різного рівня; визначати ієрархію джерел права інтелектуальної власності; застосовувати норми національного законодавства, права Європейського Союзу, міжнародного права до конкретних юридичних ситуацій, зокрема, набуття авторських прав, комерціалізації авторських прав, захисту авторських прав.; використовувати електронні бази даних та автоматизовані інформаційно-пошукові системи для збору інформації про правовий режим окремих об'єктів інтелектуальної власності.

3.Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Атрибути археології, виробу народної образотворчої діяльності як пам'ятки історії, культури південно-західної України

Тема 1. Вступ. Об'єкт і предмет, основні завдання курсу. Нормативно-правова база, експертна діяльність та завдання наукової експертизи. Методи експертизи історичних і культурних цінностей.

Тема 2. Археологічні пам'ятки та матеріальні артефакти історичної та культурної спадщини регіону. Археологічні культури степової і лісостепової зони енеоліту-бронзи: ямна, трипільська, усатівська. Поселення і кургани. Артефакти господарської діяльності, побуту і культури з курганів і поселень. Кімерійці, скіфи і сармати: зброя, виробу мистецтва.

Тема 3. Пам'ятки середньовічних кочовиків степової зони Північного Причорномор'я. Гуни у Північному Причорномор'ї. Печеніги, торки, половці: зброя, прикраси, кам'яні антропоморфні пам'ятки.

Тема 4. Ткацтво в традиційній культурі українців. Археологічні та історичні відомості про вишивку і ткацтво в Україні. Ткацькі виробу доби енеоліту-бронзи, раннього заліза.

Ткацтво як допоміжний вид господарської діяльності у XIX – першій половині XX століття. Технологія виготовлення полотна для одягу, рушників килимів.

Сировина для ткацтва та її різновиди. Підготовка сировини до ткання. Знаряддя для ткання полотна і килимових виробів.

Тема 5. Традиційна українська вишивка. З історії дослідження української вишивки в Україні. Початок створення колекцій вишивок, перші узагальнення про вишивку регіонів України, її етнічну виразність. Техніки вишивання, орнаментика одягу, особливості регіональних традицій і технік.

Тема 6. Народне мистецтво стінопису. Українське народне малярство. Народний стінопис. Функції настінного розпису та його жанрово-тематичні особливості. Техніка виконання настінних зображень. Стінопис зовнішніх стін і інтер'єру житла. Настінний розпис в традиційній культурі Одещини: Пужайківські розписи, настінні розписи степового Буго-Дністровського межиріччя.

Змістовий модуль 2. Ідентифікація та експертиза елементів історичної і культурної спадщини.

Тема 7. Ідентифікуючі ознаки археологічних артефактів. Культурна і хронологічна атрибуція керамічних виробів: ліпний і гончарний посуд, форма, орнаментика. Керамічний комплекс населення трипільської культури. Антропоморфна пластика населення трипільської і усатівської культур. Зброя, прикраси населення скіфо-сарматської та середньовічної доби степової зони південно-західної України.

Тема 8. Хронологічні особливості традиційних виробів ткацтва другої половини XIX – першої половини XX ст. Килимові вироби: килими, налавники, пілки, залавники (паратари), рядна. Полотно для одягу, нафраниці, рушники, ткацькі вироби для потреб весільної, поховальної обрядовості. Регіональна специфіка килимових виробів.

Тема 9. Орнаменти як джерело ідентифікації вишивок одягу і ткацьких виробів.

Історичні умови формування регіональних традицій: міграції, міжкультурні комунікації. Особливості формування етнічного складу регіону у XVIII – XIX століттях. Регіональна та хронологічна специфіка рушникової та килимової орнаментики. Семантика і символіка орнаментальних мотивів. Відображення світоглядних уявлень українців в геометричних, рослинних, зооморфних, антропоморфних мотивах у вишивках одягу, в рушниковій та килимовій орнаментиці.

Тема 10. Хронологічні особливості та ідентифікація орнаментики ткацьких виробів Одещини.

Найдавніші зразки ткацтва на Одещині. Традиції ткацтва болгар, гагаузів, молдован, українців. Прояви міжкультурних комунікацій в орнаментиці ткацьких виробів. Етапи розвитку орнаментики ткацьких виробів другої половини XIX ст. – 60-х рр. XX століття.

Тема 11. Регіональні особливості традиційної вишивки. Колекція Ю. Сіцінського як джерело ідентифікації локальних та регіональних особливостей вишивки одягу. Техніки вишивання, колорит, локальні традиції. Різновиди технік і орнаментів лісостепових і степових районів Одещини (Південно-Східне Поділля, межиріччя Південного Бугу і Дністра, південний Буджак та Нижнє Подунав'я).

Тема 12. Регіональні і хронологічні особливості настінного розпису степового Буго-Дністровського межиріччя і Південно-Східного Поділля. Сюжетні народні картини кінця XIX – початку XX ст. Особливості стінопису традиційного житла українців півночі Одещини першої половини XX ст. Настінний розпис північнопричорноморського степу першої половини XX ст.

Змістовий модуль 3. Доктринальні, правові та інституціональні засади охорони прав інтелектуальної власності

Тема 13. Соціогенез інтелектуальної власності

Місце та роль інституту інтелектуальної власності у сучасному суспільному бутті. Креативна природа інтелектуальної власності. Економіко-правовий характер інтелектуальної власності. Забезпечення балансу публічних та приватних інтересів у сфері охорони прав інтелектуальної власності. Ринок прав інтелектуальної власності: глобальні тенденції та національні перспективи.

Концептуальні підходи до осмислення інтелектуальної власності у соціогуманітарному знанні.

Тема 14. Правове забезпечення та інституціональне середовище охорони прав інтелектуальної.

Система джерел права інтелектуальної власності (глобальний, регіональний, національний виміри). Об'єкти прав інтелектуальної власності: поняття, ознаки, проблеми класифікації. Суб'єкти прав інтелектуальної власності.

Становлення, стан та перспективи міжнародного конвенційного механізму охорони прав інтелектуальної власності.

Діяльність Європейського Союзу з формування регіональних стандартів охорони прав інтелектуальної власності. Зближення законодавства України та права Європейського Союзу у сфері охорони прав інтелектуальної власності.

Правопорушення та юридична відповідність у сфері інтелектуальної власності.

Глобальне інституціональне співробітництво у сфері охорони прав інтелектуальної власності: передумови виникнення, стан та тренди. Державна політика України у сфері охорони прав інтелектуальної власності. Інституціональний механізм охорони прав інтелектуальної власності в Україні. Недержавні актори охорони прав інтелектуальної власності.

Формальна та неформальна освіта в сфері інтелектуальної власності.

Тема 15. Охорона авторського права

Авторське право: поняття, зміст, правове регулювання. Об'єкти авторського права: поняття, юридичні ознаки. Суб'єкти авторського права. Виникнення авторських прав. Класифікація авторських прав. Порядок державної реєстрації авторства на твір. Строк дії авторських прав. Виключне право на твір. Право слідування авторів творів образотворчого мистецтва. Сирітські твори, поняття, юридичні ознаки, правовий режим. Види порушень авторського права. Правовий механізм захисту авторських прав. Охорона авторського права в контексті розвитку цифрового мистецтва та штучного інтелекту. Альтернативні концепції копірайту.

Тема 16. Комерціалізація авторського права і суміжних прав

Комерціалізація авторського права і суміжних прав: поняття, принципи, правове регулювання. Використання авторських прав в господарській діяльності. Договірне забезпечення комерціалізації авторського права і суміжних прав. Роялті: поняття та види, особливості оподаткування в Україні.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		л	п/с	лаб	інд	ср		л	п/с	лаб	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7	7	8	9	10	11	12
Змістовий модуль 1. Традиційні ткацтво, вишивка в південно-західній Україні												
Тема 1. Вступ. Об'єкт і предмет, основні завдання курсу.	8	2				6	6	2				4
Тема 2. Археологічні пам'ятки та матеріальні артефакти	8	2				6	8					8

історичної та культурної спадщини регіону												
<i>Тема 3.</i> Пам'ятки середньовічних кочовиків степової зони Північного Причорномор'я	8					8	4					4
<i>Тема 4.</i> Ткацтво в традиційній культурі українців	8		2			6	10					10
<i>Тема 5.</i> Традиційна українська вишивка	8	2				6	10					10
<i>Тема 6.</i> Народне мистецтво стінопису	6		2			4	8					8
Разом за змістовим модулем 1	46	6	4			36	46	2				44
Змістовий модуль 2. Ідентифікація та експертиза елементів історичної і культурної спадщини												
<i>Тема 7.</i> Ідентифікуючі ознаки археологічних артефактів.	6	2	2			2	8					8
<i>Тема 8.</i> Хронологічні особливості традиційних виробів ткацтва другої половини XIX – першої половини XX ст.	6	2	2			2	10					10
<i>Тема 9.</i> Орнаменти як джерело ідентифікації вишивок одягу і ткацьких виробів	8	2	2			4	8	2				6
<i>Тема 10.</i> Хронологічні особливості та ідентифікація орнаментики ткацьких виробів Одещини	8	2	2			4	8	2				6
<i>Тема 11.</i> Регіональні особливості традиційної вишивки	8		2			6	4					4
<i>Тема 12.</i> Регіональні і хронологічні особливості настінного розпису степового Буго-Дністровського межиріччя і Південно-Східного Поділля	8		2			6	4		2			4
Разом за змістовим модулем 2	44	8	12			24	44	4	2			38
Змістовний модуль 3. Доктринальні, правові та інституційні засади охорони прав												

інтелектуальної власності.											
Тема 13. Соціогенез інтелектуальної власності.	7	2				5	7	2	2		3
Тема 14. Правове забезпечення та інституціональне середовище охорони прав інтелектуальної власності.	7	2				5	7				7
Тема 15. Охорона авторських прав на твори культури та мистецтва	7	-	2			5	7				7
Тема 16. Комерціалізація авторського права і суміжних прав.	9	2	2			5	9				9
Разом за змістовим модулем 3	30	6	4			20	30	2	2		26
Усього годин	120	20	20			80	120	8	4		108

5. Теми семінарських занять
Навчальною програмою не передбачено

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		д/в	з/в
1	Ткацтво в традиційній культурі українців	2	-
2	Народне мистецтво стінопису	2	-
3	Ідентифікуючі ознаки археологічних артефактів.	2	-
4	Хронологічні особливості традиційних виробів ткацтва другої половини XIX – першої половини XX ст.	2	-
5	Орнаменти як джерело ідентифікації вишивок одягу і ткацьких виробів	2	-
6	Хронологічні особливості та ідентифікація орнаментики ткацьких виробів Одещини	2	-
7	Регіональні особливості традиційної вишивки	2	-
8	Регіональні і хронологічні особливості настінного розпису степового Буго-Дністровського межиріччя і Південно-Східного Поділля	2	2
9.	Соціогенез інтелектуальної власності	-	2
10.	Охорона авторського права на твори культури та мистецтва	2	-
11.	Охорона суміжних прав на твори культури та мистецтва	2	-
Разом		20	4

7. Теми лабораторних занять
Навчальною програмою не передбачено

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми/види завдань	Кількість годин	
		Очна форма	Заочна форма
1	Археологічні пам'ятки та матеріальні артефакти історичної та культурної спадщини регіону	5	6
2	Пам'ятки середньовічних кочовиків степової зони Північного Причорномор'я	5	6
3	Характеристика видів ткацької продукції українців Південно-Східного Поділля. [1]	5	8
4	Символіка орнаментів в українському килимарстві і рушникарстві [1], [2],[3], [4]	5	8
5	Характеристика регіональних особливостей української вишивки. [1], [2],[3], [4]	5	8
6	Порівняльна характеристика ідентифікуючих ознак пізньотрипільської і усатівської антропоморфної пластики [1], [3], [4]	5	8
7	Регіональні колекції вишивок другої половини XIX ст. та їх роль у вивченні української вишивки[1], [3], [4]	5	6
8	Ідентифікуючі ознаки ткацьких виробів українців Південно-Східного Поділля і Буджака. Порівняльний аналіз [1], [3], [4]	5	8
9	Молдовський компонент в орнаментіці ткацьких виробів українців Південно-Східного Поділля [1], [2], [3], [4]	5	8
10	Ідентифікуючі особливості стінопису степової і лісостепової зони Одещини в кінці XIX – на початку XX ст. [1], [5]	5	8
11	Молдовська орнаментика у ткацьких виробках українців лівобережжя Дністра [1], [2], [4], [5]	5	8
12	Семантика і символіка стінописних орнаментів. [1], [5]	5	8
13	Соціогенез інтелектуальної власності. Завдання для самостійної роботи: - ознайомитись з бібліографією, рекомендованою до заняття; - опанувати тематичний тезаурус та скласти глосарій ключових тематичних термінів*; - проаналізувати питання, які виносяться на практичне заняття, та підготуватись до індивідуального опитування; - підготувати доповідь / презентацію за однією із запропонованих тем	5	3
14	Правове забезпечення та інституціональне середовище охорони прав інтелектуальної власності. Завдання для самостійної роботи: - проаналізувати нормативно-правові джерела, рекомендовані до заняття; - ознайомитись з бібліографією, рекомендованою до заняття;	5	7

	<ul style="list-style-type: none"> - опанувати тематичний тезаурус та скласти глосарій ключових тематичних термінів*; - напрацювати вміння застосувати спеціалізовані електронні бази даних та автоматизовані інформаційно-пошукові системи для інформаційного пошуку; - проаналізувати питання, які виносяться на практичне заняття, та підготуватись до індивідуального опитування; - підготувати доповідь / презентацію за однією із запропонованих тем; - проаналізувати фабули ситуаційних вправ, визначити правову аргументацію для їх вирішення на практичному занятті. 		
15	<p>Охорона авторського права. Завдання для самостійної роботи:</p> <ul style="list-style-type: none"> - проаналізувати нормативно-правові джерела, рекомендовані до заняття; - ознайомитись з бібліографією, рекомендованою до заняття; - опанувати тематичний тезаурус та скласти глосарій ключових тематичних термінів *; - проаналізувати питання, які виносяться на практичне заняття, та підготуватись до індивідуального опитування; - підготувати доповідь / презентацію за однією із запропонованих тем; - проаналізувати фабули ситуаційних вправ, визначити правову аргументацію для їх вирішення на практичному занятті. 	5	7
16	<p>Комерціалізація авторського права Завдання для самостійної роботи:</p> <ul style="list-style-type: none"> - проаналізувати нормативно-правові джерела, рекомендовані до заняття; - ознайомитись з бібліографією, рекомендованою до заняття; - опанувати тематичний тезаурус та скласти глосарій ключових тематичних термінів *; - проаналізувати питання, які виносяться на практичне заняття, та підготуватись до індивідуального опитування; - підготувати доповідь / презентацію за однією із запропонованих тем; 	5	9
	Разом	80	108

До самостійної роботи відноситься:

- [1] – Підготовка до лекцій, семінарських занять
- [2] – Експертиза виробів народного образотворчого мистецтва
- [3] – Класифікація виробів народного образотворчого мистецтва
- [4] – Підготовка презентацій музейних експозицій
- [5] – Індивідуальне самостійне завдання

Індивідуальне самостійне завдання до модулів 1-2

ІНДЗ виконуються у формі презентації, есе, реферату. Теми:

1. Культурно-хронологічна атрибуція кераміки пам'яток доби енеоліту, бронзи південно-західної України.

- 2.Бородінський клад. Культурно хронологічна атрибуція
- 3.Експертиза антропоморфної пластики трипільської і усатівської культури.
- 4.Культурно-хронологічна ідентифікація половецьких стел.
- 5.Ідентифікуючі властивості килимових виробів українців Південно-Східного Поділля другої половини ХІХ ст..
6. Ідентифікація ткацьких виробів українсько-молдовського порубіжжя.
- 7.Ідентифікуючі критерії хронологічної атрибуції виробів ткацтва південно-західної України.
- 8.Особливості стадіального розвитку рушникової і килимової орнаментики.

9. Методи навчання

Під методами навчання розуміють способи навчальної роботи викладача та організації навчально-пізнавальної діяльності здобувачів з метою вирішення різноманітних дидактичних завдань, спрямованих на оволодіння матеріалом, який потрібно засвоїти. У процесі викладання дисципліни використовуються наступні методи:

- *словесні*: лекція; пояснення; дискусія; індивідуальне опитування;
- *наочні*: мультимедійні презентації; перегляд фрагментів тематичних художніх та документальних фільмів;
- *практичні*: складання глосарію ключових тематичних термінів; розв'язання ситуативних вправ; виконання інформаційного пошуку за допомогою спеціалізованих електронних баз даних та автоматизованих інформаційно-пошукових систем; підготовка та захист презентації.

1. Пояснювально-ілюстративний – для засвоєння різноманітного за характером обсягу інформації.

2. Репродуктивний використовується для реконструкції традиційних орнаментальних систем у вишивці і ткацтві, для розуміння процесу реконструкції предметів атрибуції і експертизи.

3. Дослідницький – для вивчення результатів міжкультурної взаємодії, відображених у пам'ятках історії і культури, регіональної специфіки образотворчого мистецтва, вивчення архівних матеріалів та наукової літератури, використання технічних засобів, проведення експертизи.

4. Порівняльно-типологічний – для хронологічної і культурної ідентифікації предметів матеріальної культури.

5. Евристичний метод використовується для дослідження атрибуції й експертизи різних категорій пам'яток.

10. Форми контролю і методи оцінювання

(у т.ч. критерії оцінювання результатів навчання)

Методи поточного/періодичного контролю: оцінювання активності та усне опитування під час лекцій та практичних занять; захист результатів виконання рефератів та написання есе; оцінювання доповідей, контрольних робіт, презентацій та індивідуального навчально-дослідного завдання.

Підсумковий контроль: форма підсумкового контролю – залік, бали для заліку накопичуються впродовж опанування навчальної дисципліни. Також передбачено відповіді на питання для підсумкового контролю для отримання балів.

Критерії оцінювання результатів навчання:

Оцінка за національною шкалою	Теоретична підготовка	Практична підготовка
	Здобувач освіти	
Відмінно /зараховано	у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає під час	глибоко та всебічно розкриває сутність практичних завдань, використовуючи при цьому

	усних виступів та письмових відповідей; глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань, використовуючи при цьому нормативну, обов'язкову та додаткову літературу; робить самостійні висновки. Здобувач здатен виділяти виявляти причинно-наслідкові зв'язки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями	нормативну, обов'язкову та додаткову літературу; може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдання й оцінити результати власної практичної діяльності; виконує творчі завдання та ініціює нові шляхи їх виконання; проявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань при самостійній роботі.
Добре /зараховано	достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу; при представленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, застосовує знання для розв'язання стандартних ситуацій; самостійно аналізує, узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.	правильно виконав завдань; має стійкі навички виконання завдання
Задовільно /зараховано	володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні або відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків, знає основні поняття навчального матеріалу; має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків.	може використовувати знання в стандартних ситуаціях, має елементарні, нестійкі навички виконання завдання. Правильно виконав половину завдань. Здобувач має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків
Незадовільно з можливістю повторного складання / не зараховано	володіє навчальним матеріалом поверхово й фрагментарно (без аргументації та обґрунтування); безсистемно виокремлює випадкові ознаки вивченого; не вміє робити найпростіші операції аналізу і синтезу; робити узагальнення, висновки; під час відповіді допускаються суттєві помилки	недостатньо розкриває сутність практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно виконав окремі завдання за допомогою викладача, відсутні сформовані уміння та навички.
Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни / не зараховано	не володіє навчальним матеріалом	виконує лише елементи завдання, потребує постійної допомоги викладача

11. Питання для підсумкового контролю

За змістовими модулями 1–2:

1. Суть понять «культурні цінності», «культурна спадщина»
2. Роль експертизи пам'яток історії і культури у формуванні музейних експозицій.
3. Пам'ятки історії та культури в системі формування національної ідентичності.
4. Ткацтво населення археологічних культур IV – II тис. до н.е на теренах України.
5. Знаряддя ткацького виробництва в археологічних комплексах.
6. Технологія ткацтва доби енеоліту-бронзи і традиційне ткацтво українців: спільне і відмінне.
7. Культурно-хронологічна ідентифікація половецьких стел.
8. Порівняльна характеристика ідентифікуючих ознак пізньотрипільської і усатівської антропоморфної пластики
9. Експертиза зброї і прикрас населення північно-західного степу скіфо-сарматської доби
10. Види ткацької продукції українців Південно-Східного Поділля.
11. Особливості ткацтва українців Нижнього Подунав'я.
12. Ткацтво українців Буджака.
13. Традиційне ткацтво на Кодимщині
14. Символіка орнаментів в українському килимарстві і рушникарстві.
15. Регіональні колекції вишивок другої половини XIX ст. та їх роль у вивченні української вишивки.
16. Характеристика регіональних особливостей української вишивки.
17. Символіка орнаментів українського вишивки.
18. Вишивка українців Одещини.
19. Орнамент як джерело дослідження етнічної культури українців.
20. Функції настінного розпису та його жанрово-тематичні особливості.
21. Особливості декорування традиційного житла українців Буго-Дністровського межиріччя і Буджака
22. Структура стінописних орнаментів півночі Одещини. Семантика і символіка стінописних орнаментів.
23. Солярні знаки і символи у виробках ткацтва і стінописі.
24. Методи культурно-хронологічної атрибуції археологічних артефактів
25. Ідентифікація та експертиза килимових виробів
26. Ідентифікація та експертиза рушникових виробів
27. Компоненти експертного висновку
28. Методи експертизи предметів побуту для етнографічних експозицій.
29. Критерії ідентифікації орнаментики ткацьких виробів Одещини
30. Ідентифікуючі особливості стінопису степової і лісостепової зони Одещини в кінці XIX – на початку XX ст.

За змістовим модулем 3:

1. Місце та роль інституту інтелектуальної власності у сучасному суспільному бутті.
2. Креативна природа інтелектуальної власності.
3. Економіко-правовий характер інтелектуальної власності.
4. Забезпечення балансу публічних та приватних інтересів у сфері охорони прав інтелектуальної власності.
5. Ринок прав інтелектуальної власності: глобальні тенденції та національні перспективи.
6. Концептуальні підходи до осмислення інтелектуальної власності у соціогуманітарному знанні.
7. Система джерел права інтелектуальної власності (глобальний, регіональний, національний виміри).
8. Об'єкти прав інтелектуальної власності: поняття, ознаки, проблеми класифікації.
9. Суб'єкти прав інтелектуальної власності.

10. Становлення, стан та перспективи міжнародного конвенційного механізму охорони прав інтелектуальної власності.
11. Діяльність Європейського Союзу з формування регіональних стандартів охорони прав інтелектуальної власності.
12. Зближення законодавства України та права Європейського Союзу у сфері охорони прав інтелектуальної власності.
13. Правопорушення та юридична відповідність у сфері інтелектуальної власності.
14. Глобальне інституціональне співробітництво у сфері охорони прав інтелектуальної власності: передумови виникнення, стан та тренди.
15. Державна політика України у сфері охорони прав інтелектуальної власності.
16. Інституціональний механізм охорони прав інтелектуальної власності в Україні.
17. Недержавні актори охорони прав інтелектуальної власності.
18. Формальна та неформальна освіта в сфері інтелектуальної власності.
19. Авторське право: поняття, зміст, правове регулювання.
20. Об'єкти авторського права: поняття, юридичні ознаки.
21. Суб'єкти авторського права.
22. Виникнення авторських прав.
23. Класифікація авторських прав.
24. Порядок державної реєстрації авторства на твір.
25. Строк дії авторських прав.
26. Виключне право на твір.
27. Право слідування авторів творів образотворчого мистецтва.
28. Сирітські твори, поняття, юридичні ознаки, правовий режим.
29. Види порушень авторського права.
30. Правовий механізм захисту авторських прав.
31. Охорона авторського права в контексті розвитку цифрового мистецтва та штучного інтелекту.
32. Альтернативні концепції копірайту.
33. Комерціалізації авторського права і суміжних прав: поняття, принципи, правове регулювання.
34. Використання авторських прав в господарській діяльності.
35. Договірне забезпечення комерціалізації авторського права і суміжних прав.
36. Роялті: поняття та види, особливості оподаткування в Україні.

12. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Поточний та періодичний контроль														ІСЗ	Підсумковий контроль (іспит)	Сума балів		
Змістовний модуль 1						Змістовний модуль 2						Змістовний модуль 3		18	20	100		
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14				T15	T16
2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2				2	2
Контрольна робота за змістовим модулем – 10 балів						Контрольна робота за змістовим модулем – 10 балів						Контрольна робота за змістовим модулем – 10 балів						

Оцінювання знань

Види навчальної роботи	Сума балів
Контрольна робота	30
Індивідуальне самостійне завдання – 18 балів	
Реферат	18
Есе	18
Презентація	18

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	Відмінно	Зараховано
85-89	B	Дуже добре	
75-84	C	Добре	
70-74	D	Задовільно	
60-69	E	Допустимо	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13.Методичне забезпечення

Кушнір В.Г. Українське народне образотворче мистецтво. Методичні рекомендації для студентів історичного факультету. Одеса, 2005. 36 с.

Кушнір В.Г. Народознавство Одещини. Одеса, 2008. 208 с.

Кушнір В.Г. Народне образотворче мистецтво українців південно-західної України. Навчально-наочний посібник для студентів історичного факультету. Частина 1. Настінний розпис. Одеса, 2016. 44 с.

Кушнір В.Г. Народне образотворче мистецтво українців південно-західної України. Навчально-наочний посібник для студентів історичного факультету. Частина 2.Ткацтво. Одеса, 2016. 74 с.

14. Рекомендована література

Правові джерела

1. Конституція України від 28.06.1996 р. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.

2. Цивільний кодекс України : Закон України від 16.01.2003 р. № 435-IV. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 40. Ст. 356.

3. Про авторське право і суміжні права : Закон України від 01.12.2022 р. № 2811-IX. Офіційний вісник України. 2023. № 3. Ст. 196.

4. Про ефективне управління майновими правами правовласників у сфері авторського права і (або) суміжних прав : Закон України від 15.05.2018 р. № 2415-VIII. Відомості Верховної Ради України. 2018. № 32. Ст. 242.

5. Про охорону культурної спадщини: Закон України від 8 червня 2000 р. Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1805-14/ed20020220>

6. Про затвердження Порядку набуття та втрати статусу сирітських творів, фонограм, відеограм та зафіксованих у них виконань, умов їх дозволеного використання та ведення реєстру : Постанова Кабінету Міністрів України від 15.12.2023 р. № 1312. Урядовий кур'єр. 20.12.2023 р. № 254.

7. Про затвердження Порядку захисту особистих немайнових прав автора, твір якого став суспільним надбанням, у разі відсутності спадкоємців : Постанова Кабінету Міністрів України від 10.10.2023 р. № 1066. Офіційний вісник України. 2023. № 95. Ст. 5643.

8. Про державну реєстрацію авторського права і договорів, які стосуються майнових прав на твір: Постанова Кабінету Міністрів України від 27.12.2001 р. № 1756. Офіційний вісник України. 2001. № 52. Ст. 2369.

9. Про затвердження Порядку державної реєстрації авторського права і договорів, які стосуються майнових прав на твір : Наказ Міністерства економіки України від 16.08.2023 № 11319. Офіційний вісник України. 2023. № 94. Ст. 5603. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>

10. Про затвердження мінімальних ставок винагороди (роялті) за використання об'єктів авторського права і суміжних прав : Постанова Кабінету Міністрів України від 18.01.2003 р. № 72. Офіційний вісник України. 2003. № 4. Ст. 129. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>.

11. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 04.06.2010 р. № 5 «Про застосування судами норм законодавства у справах про захист авторського права і суміжних прав». Вісник Верховного суду України. 2010. № 6. Стор. 4. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>

12. Про деякі питання практики вирішення спорів, пов'язаних із захистом прав інтелектуальної власності : Постанова Пленуму Вищого Господарського Суду України від 17.10.2012 р. № 12. Вісник господарського судочинства. 2012. № 6. Стор. 57. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>

Основна

1. Бітаєв В. А., Шульгіна В. Д., Шман С. Ю. Методичні засади експертного дослідження культурних цінностей: Навч.метод. посібн. Київ: НАКККіМ, 2010. 128 с.
2. Босий О. Г. Міф, символ, орнамент. Вінниця, 2011. 119 с.
3. Коваль І. Ф. Комерціалізація прав інтелектуальної власності: навч. посіб. Київ: Юрінком Інтер, 2018. 272 с.
4. Мистецтвознавча експертиза культурних цінностей (творів мистецтва та антикваріату) Режим доступу: http://inconsulting.com.ua/uk/ekspertn-poslugi/antikvariat-ua/mistectvoznavcha_ekspertiza.html.
5. Платонов Б. Основи оціночної діяльності. Підручник. Київ: НАКККіМ, 2013. 227 с.
6. Право інтелектуальної власності : підручник / За заг. ред. О. І. Харитонової. Київ: Юрінком Інтер, 2022. 540 с.
7. Семків В. О., Шандра Р. С. Інтелектуальна власність: підручник для студентів неюридичних факультетів. Львів: Галицький друкар, 2015. 280 с. URL: <https://docplayer.net>
8. Ходаківський Є. І. Інтелектуальна власність: економіко-правові аспекти. Підручник: 3-те вид., перероб. та доп. / Є. І. Ходаківський, В. П. Якобчук, І. Л.Литвинчук. Київ: «Центр учбової літератури», 2017. 504 с. URL: <http://ir.znau.edu.ua>

Додаткова

1. Андросчук Г. «Справа Сальвадора Далі» і право слідування: роз'яснення директиви ЄС. [Електронний ресурс]. Сайт Юридична газета online. 22.05.2015 р. URL: <https://yur-gazeta.com>
2. Бельтюкова Є. Особливості спадкування майнових прав інтелектуальної власності. Підприємництво, господарство і право. 2018. № 7. С. 5-9. URL: <http://www.pgp-journal.kiev.ua>
3. Вагнер І. М., Демко І. І., Пришляк Г. В. Особливості обліку і оподаткування роялті: актуальні аспекти. Бухгалтерський облік, аналіз та аудит. 2018. Випуск 2 (130). С. 78-81. URL: <http://ird.gov.ua>
4. Воловик В.М. Етнокультурні ландшафти: регіональні структури і природокористування. Вінниця, 2013. 464 с.

5. Дроб'язко В. Закон УРСР «Про авторське право» 1929 року. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2018. № 3. С. 5-12.
URL: <http://www.inprojournal.org>
6. Еннан Р. Є. Правова охорона інтелектуальної власності в Європейському Союзі: передумови формування, сучасний стан, тенденції розвитку. *Часопис цивілістики*. 2012. Випуск 13. С. 110-119. URL: <file:///D:/%D0%97%>
7. Захист прав інтелектуальної власності: норми міжнародного і національного законодавства та їх правозастосування : практичний посібник / Лонг Доріс та ін. Київ: К.І.С, 2007. 448 с. URL: <http://www.nsj.gov.ua>
8. Іваневич Л. А. Традиційний одяг українців Поділля (друга половина XIX - початок XXI ст.): історія, класифікація, конструктивно-художні та регіонально-локальні особливості. Хмельницький, 2021. 780 с.
9. Індутний В. В. Оцінка пам'яток культури. К.: СПД Моляр С. В., 2009. 537 с.
10. Історія української вишивки. К.: Мистецтво, 2008. 464 с.
11. Калашникова О. Л. Основи мистецтвознавчої експертизи та вартісної оцінки культурних цінностей: Підручник. К.: Знання, 2006. 479 с.
12. Когут Н.Д., Тарасенко М.В. Особливості захисту прав на оригінальні твори мистецтва: історико-правовий аспект. *Часопис Київського університету права*. 2020. № 4. С. 314-319. URL: <file:///C:/Users/User/>
13. Койнаш Т. П. Основи експертизи культурних цінностей: Курс лекцій. Донецьк, 2006
URL: http://vk.com/doc44728164_80659027?hash=599df879640fbd466c&dl=28aabb49a7217e1962
14. Криволапов Б.М. Особливості захисту авторських прав на твори образотворчого мистецтва. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2021. № 3. С. 47-51. URL: <http://journal-app.uzhnu.edu.ua>
15. Крусян А. Актуальні проблеми права інтелектуальної власності в Україні: конституційно-правовий контекст. *Юридичний вісник*. 2019. № 4. С. 21-29. URL: <http://yuv.onua.edu.ua>
16. Кушнір В.Г. Господарсько-побутова адаптація українців південно-західного степу та Нижнього Подунав'я (друга половина XIX – перша половина XX ст.). Одеса: КП ОМД, 2012. 192 с.
17. Кушнір В.Г. Особливості декорування традиційного житла українців Буго-Дністровського межиріччя і Буджака. *Народна творчість та етнологія*. № 4. 2011. С. 9-13.
18. Кушнір В.Г. Періжнрянський осередок керамічного ремесла. *Народознавчі зошити*. Вип.4. Львів, 2000. С. 700-703.
19. Кушнір В.Г. Рушники українців Нижнього Подунав'я: традиції і інновації. *Краєзнавство*. № 2. 2011. С.282-289.
20. Кушнір В.Г. Господарсько-побутова адаптація українців південно-західного степу і Нижнього Подунав'я. Одеса, 2012. 192 с.
21. Кушнір В.Г., Петрова Н.О., Паларієв О.А. Фрумушика-Нова (історико-етнографічний нарис). Одеса, 2020. 72 с.
22. Нікіщенко Ю. І., Пустовалов С. Ж. Про походження орнаменту та ранні етапи його розвитку. *Наукові записки НаУКМА. Теорія та історія культури*. 2012. Т. 127. С. 54-60. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/NaUKMAtk_2012_127_13
23. Нікіщенко Ю. І. Орнамент у системі народного мистецтва та етнічної культури (окремі аспекти проблематики походження). Режим доступу: Nikishenko_Ornament_u_systemi_narodnoho_mustetstva_ta_etnichnoi_kultury
24. Охорона та захист прав інтелектуальної власності: економіко-правові підходи: монографія / за заг. ред. Шишки Р. Б. Київ: Ліра-К, 2019. 276 с.

25. Петряєв С.Ю., Когут Н.Д.. Особливості реалізації окремих авторських прав. *Часопис Київського університету права* 2019. № 4. С. 242-248.
URL: file:///C:/Users/Use
26. Прилипко Д. Штучний інтелект та авторське право. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2021. № 2. С. 15-22.
URL: <https://inprojournal.org/2021-2/>
27. Прохорова Г. Авторське право: гостинний твір. [Електронний ресурс]. *Український юрист*. 2016. № 10 (жовтень). URL: <https://jurist.ua>
28. Розгон О. В. «Мовчазні твори», або інший погляд на зміст творів як об'єктів авторського права. *Форум права*. 2019. № 56(3). С. 67-76.
URL: <http://dspace.univer.kharkov.ua>
29. Самсін Р.І. Виникнення права слідування як особливого авторського повноваження в законодавстві країн Європи. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2015. Вип. 30 (1). С. 151–156 (Серія «Право»).
URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua>
30. Семенюк К. Порушення у сфері авторського права: некоректне цитування та плагіат. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2018. № 6. С. 5-19. URL: <http://uran.inprojournal.org>
31. Студенець Н.В. Традиційний стінопис Поділля кінця XIX – першої половини XX ст. К : Бізнесполіграф, 2010. 224 с.
32. Улітіна О. Директива 2001/84/ЄС (про право слідування): іноземний досвід. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2018. № 5. С. 5-10.
URL: <http://uran.inprojournal.org>
33. Улітіна О. Фан-арт і авторське право. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2018. № 2. С. 12-15. URL: <http://uran.inprojournal.org>
34. Штефан А. Феномен творчої діяльності в авторському праві. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2018. № 4. С. 5-13.
URL: <http://www.inprojournal.org>
35. Яворська О.С., Тарасенко Л.Л. Інтелектуальна власність у сфері театрального мистецтва. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*. 2020. № 2. С. 258-262. URL: <http://journals.uran.ua>
36. Якубівський І.Є. Набуття, здійснення та захист майнових прав інтелектуальної власності в Україні: монографія. Львів: Видавництво ЛНУ ім. Івана Франка, 2018. 309 с.
37. Intellectual Property Rights in Europe. Information sources guide. [Електронний ресурс]. URL: <https://ddd.uab.cat>
38. Francis Gurry on the future of intellectual property: opportunities and challenges. [Електронний документ]. *WIPO Magazine*. 2017. № 5 (October).
URL: <https://www.wipo.int>

15. Інформаційні ресурси

1. Електронні версії експозицій районних історико-краєзнавчих музеїв та музеїв міста Одеси. history.odessa.ua, archaeology.odessa.ua, cossacksmuseu.jimdo.com
2. Офіційний веб-сайт наукової бібліотеки Одеського національного університету імені І.І.Мечникова onu.edu.ua/uk/science/scientific-library, Одеської національної наукової бібліотеки <http://odnb.odessa.ua/>
3. Офіційний веб-сайт archive.odessa.gov.ua/, архівних установ України www.archives.gov.ua/Archives/
4. <https://www.wipo.int> – The World Intellectual Property Organization official website
5. <https://zakon.rada.gov.ua> – Офіційний вебсайт Верховної Ради України
6. <https://ukrpatent.org> – Офіційний вебсайт Державної системи правової охорони інтелектуальної власності.